

Elfogadás, előítélet, pedagógia 1.

15 órás kurzus

Bevezető gondolatok

- Minden ember más
- Minden ember másként gondolkodik a világról
- Minden ember máshogyan fejezi ki a gondolatait, ítéleteit
ez félreértésekhez, különbségekhez vezet

Csapatalakítás

- 4 fős csapatok
- csapatnév
- ismerkedés a csapatban
  - egy dolog, amiben azonos lehetek a csapatom tagaival
  - egy dolog, amiben bizonyosan különbözöm a csapatom tagjaival
(Az *Én még sohasem ...* játék mintájára)
- csapatnapló fejlécének kitöltése

Csapatnapló

A csapat neve:

EGYBEN-MÁSBAN HASONLÍTUNK...

ÍTÉLKEZÉS

MINDANNYIAN MÁSOK VAGYUNK...

TABUDÖNGETŐ

ÉN NEM VAGYOK ..., DE ...

CSODÁLATOS VILÁG

CSAPATMONDAT

Ilyenek vagyunk – Milyenek vagyunk?

- Bródy János: Mindannyian mások vagyunk

<https://www.youtube.com/watch?v=ozTO6GoumZE>

- Mi bennünk a közös?
- Miben különbözünk?
- Mindannyian mások vagyunk?
- Életünk kezdetén és végén egyformák vagyunk
- Az élet ténye mindenki számára azonos
- Az élet folyamatában azonos történések, eltérő megvalósulások
- Csapatnapló 1.: Egyben-másban hasonlítunk

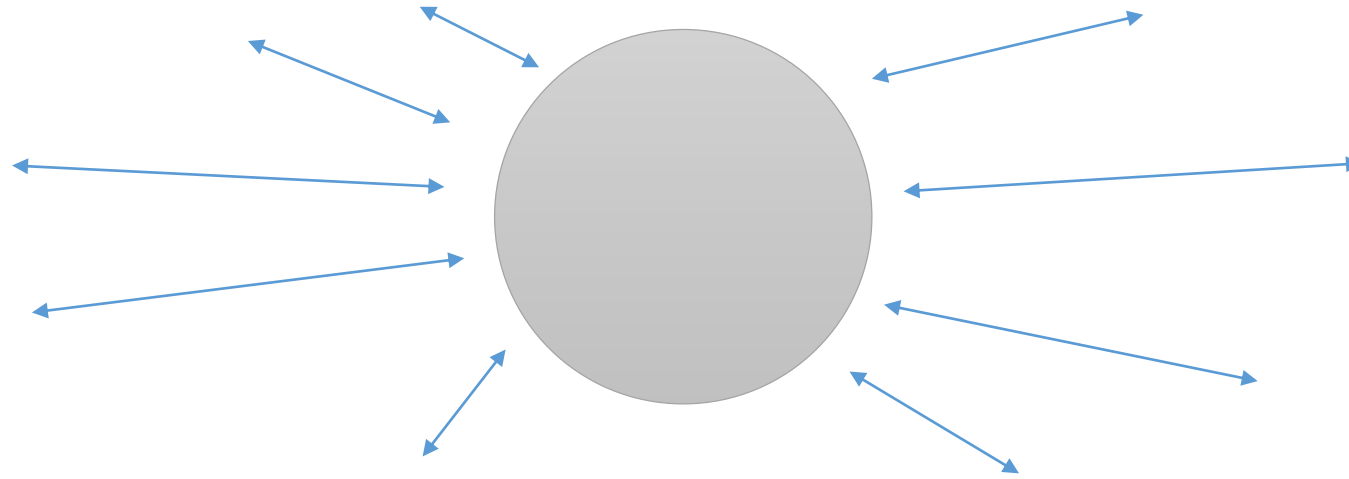
Mennyire vagyunk mások?

- Milyennek látsz? – Milyennek látlak
- pármunka
- csoportmunka
- csoportok egybevetése
  - • Amíg kevesen vagyunk, több a hasonlóság
  - • Minél többen vagyunk, annál több a különbség

Mennyire hasonlítunk? Mennyire különbözünk?

	hasonlóság	különbség
pár		
4 fő		
teljes csoport		

Csoportnapló: Mindannyian mások vagyunk

- Milyen előnyök származnak abból, ha valaki semmivel sem tűnik ki a többiek közül, hanem teljesen beleolvad az adott csoportba?
- Milyen hátrányai vannak ugyanennek?
- Miben lehet különbözni a többiektől egy közösségben? –ha van ilyen tapasztalat, osszák meg másokkal
- Mi a jó és mi a rossz abban, ha valaki erősen különbözik a többiektől?

Csapatnapló 2.: Mindannyian mások vagyunk

Vannak-e előítéleteink?

1. Csapatokban dolgozunk
2. Minden csoportnak adok egy szerepkártyát (egy bizonyos ember(típus))
3. Fogalmazzanak meg olyan tulajdonságokat, sztereotípiákat, előítéleteket, előnyöket vagy hátrányokat (akár mondatokban), amelyek ezeket az embereket érhetik! (írják le)
4. Ezeket a legáltalánosabbtól a legegységesebbek felé haladva írják le!

Megbeszélés:

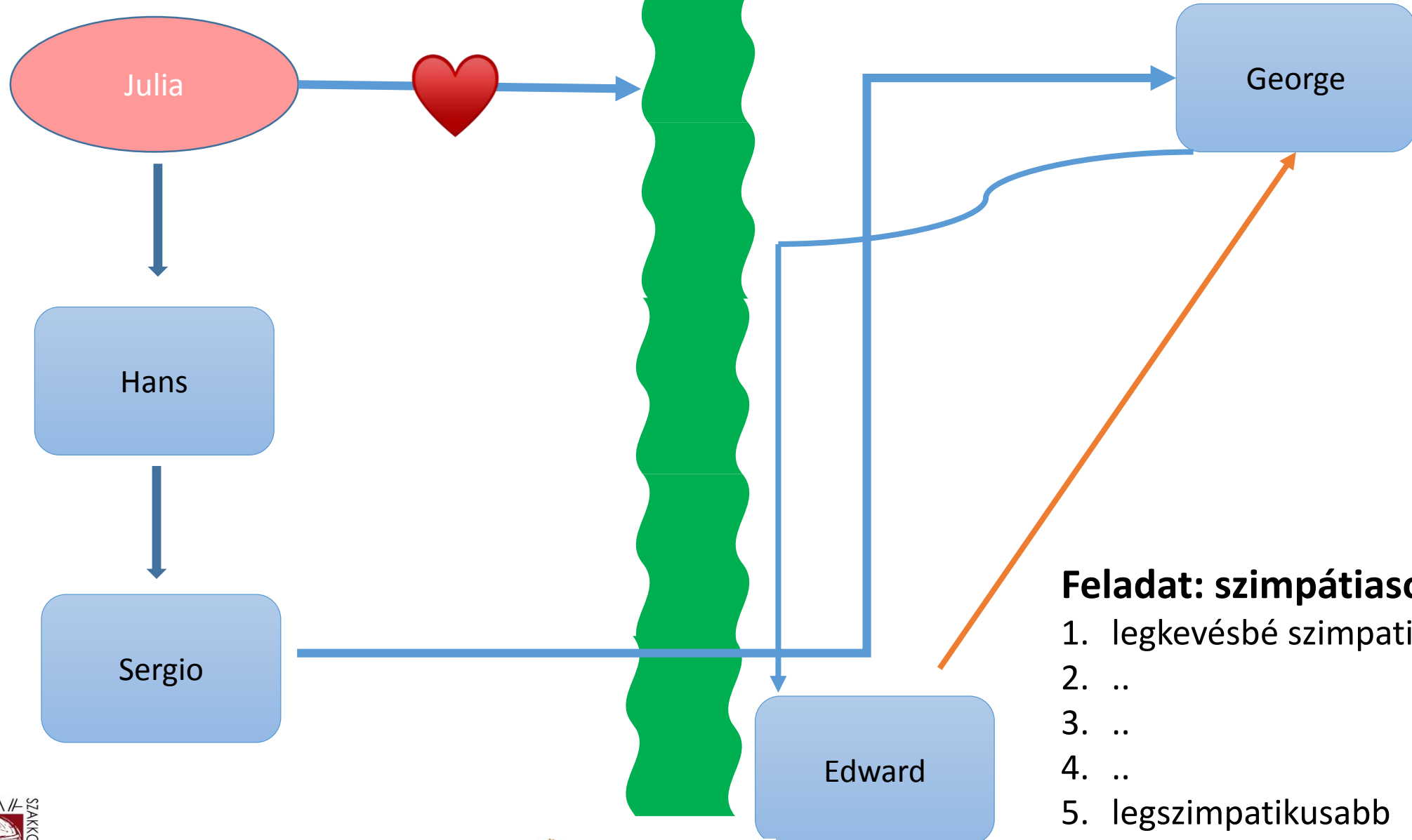
- olvassák fel az előítéleteket, a csoport próbálja kitalálni, kik lehetnek

Csapatnapló 3.: Előítéletekről (Én nem vagyok ..., de ...)

Fogalmazzanak meg egy tanulságot a csapat számára az előítéletekről!

Amazonasi történet

Tehát. Tehetségsegítés hátrányos helyzetben - NTP-SZKOLL-22-0003

Feladat: szimpátiasorrend

1. legkevésbé szimpatikus/ellenszenves
2. ..
3. ..
4. ..
5. legszimpatikusabb

Szimpátiasorrendek

Valóság:

1. Julia 17 éves gimnazista, aki szerelmes George-ba.
2. Hans az osztálytársa.
3. Sergio Julia nagypapája, aki régen látta Juliát.
4. George Julia tanára, jóval idősebb nála, és boldog házasságban él.
5. Edward pszichopata.

Mi alapján ítéltünk?

Előítéleteink és sztereotípiáink

Társadalmi kategorizáció

Felerősíti a csoporton belüli hasonlóságokat, és kiélesíti csoportok közötti különbségeket.

Mi jut eszedbe?

Előítélet

- Nem tapasztalatokon alapuló vélemény, érzelmi alapon létrejövő ítéletalkotás
- olyan ítélet, amely nem tényeken alapul, nincsenek logikus indokai, állandó, nem változik, érzelmek irányítják

Lehet pozitív és negatív:

Pozitív pl.: a balkezes emberek kiváló művészek

Negatív előítélet: indokolatlan elutasítás, de negatív viselkedés nem feltétlenül követi

<https://www.youtube.com/watch?v=7ErNgkHQFgo> (az előítélet fogalma)

Előítéletek

- Honnan ered?
  - Család
  - közösség
  - társadalom
  - Média
- Kezelésük
  - Könnyen kialakíthatók
  - Nehezen változtathatók
- Fajtái
  - Életkori előítélet
  - Fogyatékosági
  - Vallási
  - Nemi
  - Etnikai
  - Gazdasági vagy osztálybeli
  - Nemzeti (nacionalista)
  - Faji
  - Fizikai
  - Nemi identitásbeli

Sztereotípiák

Fogalma:

Megállapítások, amelyeket egyes társadalmi csoportokra teszünk, amilyennek véljük, tartjuk, amilyen tulajdonságokkal szerintünk rendelkeznek

Mi jellemzi a sztereotípiákat?

- Torzítanak, túloznak, leegyszerűsítenek
- Negatív elképzelések, előítéletek valamilyen csoporttal szemben
- Egy csoport tagjainak jellemvonásairól, személyiségéről kimondott, őrzött, meg nem alapozott, általánosított, merev vélemény
- Melyet a csoport csoport összes tagjára kiterjesztünk

Sztereotípek

- Hiedelmek (egy csoport minden tagja egyforma)
Pl. Találkozom egy hottentotta emberrel, aki durván bánik velem.
Sztereotípa: A hottentották durvák.
- Tapasztalati megalapozottság nélkül is hagyományozódnak (szájról szájra terjed)
- Lehet pozitív és negatív egyaránt

Sokszínűség, multikulturalitás, másság – Pedagógia

Előítélet, kategorizáció

- Mi határozza meg elsődleges ítéletünket? Mi alapján ítéljük meg embertársainkat?
- Ki a „más”?

Elfogadás

A „másságról”

- Testi különbözőség
- Érzelmi különbözőség
- Különbözőség a tehetségben
- Különbözőség a gondolkodásban
- Különbözőség a szociális érzékenységben

Előítélet nélkül (Donor)

<https://www.youtube.com/watch?v=HQn0CA-AR4g>

Te hogy döntenél?

<https://www.youtube.com/watch?v=G3ncSFnnkBE&t=34s>

Csapatnapló 4.: Ítékezés

Beszélgessünk!

- Van-e komolyabb és kevésbé komoly előítélet?
- Van-e ártalmasabb és kevésbé ártalmas előítélet?
- Van-e elfogadhatóbb és kevésbé elfogadható másság?
- Te mit mondanál?

Képzeld el, hogy a környezetünkben megjelenik valaki, aki „más”.

- Számít-e az elfogadásban, hogy ismered-e „más” embereket?
- Számít-e az elfogadásban, hogy érintett vagyok-e én vagy a családom?
- Valóban elfogadók vagyunk?
- Csapatnapló 5.: Tabudöngető

Pedagógia

- Amikor minket ítélnék el
  - Előítéletes élethelyzetek
  - Előítélet az iskolában
  - Miben előítéletesek a gyerekek?

Csoportmunka: előítéletes osztálytermi helyzetek kezelése

- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai a külseje miatt (túlsúly, kisebb testi eltérés)
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai a ruházata miatt (szegényes)
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai a neve miatt
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai különleges képességei miatt (valamiben tehetséges, nagyon jól tanul – nem stréber!)
- Az egyik tanulót az osztályban kikezdi a társai viselkedésbeli különcsége miatt (zárkózott, magának való, befelé forduló)

A puding próbája

- Drámajáték, szituációs játék

Közös kérdések:

- Mi volt az előítélet forrása a jelenetben?
- Sikerült-e megoldani a problémát?
- Hogyan lehetne enyhíteni, illetve megszüntetni az adott előítéletet?
- Ha az én osztályom lenne...

Pedagógusok és az elfogadás

© Can Stock Photo

„Mindegy, hogy egy gyerek honnan jött, és milyen nyelven beszél, a legfontosabb, hogy együtt játszassunk!”

Anja Tuckermann – Tine Schulz: *Sokfélék vagyunk!* Pagony Kiadó, Fordította: Győri Hanna

Csapatnapló 6.: Csodálatos világ

© Can Stock Photo

„Teljesen mindegy, hogy honnan jön, és teljesen mindegy, hogy mit tud, azért jött ide, hogy fejlődjön, és nekünk az a dolgunk, hogy ebben segítsük. Ezért vagyunk itt.”

(Illyés Katalin – Medjesi Anna, 2009)

Csapatmondát

- Gondolják végig, mennyire tudtak őszintén megnyilatkozni egymás előtt!
- Gondolják végig, melyik téma volt a legkönnyebben, és melyik a legnehezebben megbeszélhető a csapatban és a teljes csoportban!
- Gondolják végig, változtak-e a csapat nézetei a képzés során!
- Alakítsák ki a képzés történései alapján a csapat „jelmondát”!

Javasolt és felhasznált irodalom

Anja Tuckermann – Tine Schulz: *Sokfélénk vagyunk!* Pagony Kiadó

Csepeli György (2001): Szociálpszichológia. Előítéletek. Budapest, Osiris

Csepeli György (2001): Szociálpszichológia. Sztereotípiák. Budapest, Osiris

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_szocialpszichologia/ch09s04.html

Feischmidt Margit - Nyíri Pál (2006): *Nem kívánt gyerekek? Külföldi gyerekek a magyar iskolákban.* Sík Kiadó, Budapest

Illés Katalin - Medgyesi Anna (összeáll., 2003): *A migráns gyerekek oktatása.* Budapest, Menedék – Migránsokat támogató Egyesület

Ligeti György (2006): *Sztereotípiák és előítéletek.* In: TÁRKI, Társadalmi riport

Torgyik Judit (2004a): Hatékony iskola: együttműködő iskola. Új Pedagógiai Szemle

<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/hatekony-iskola-egyuttmukodo-iskola-0>

Torgyik Judit (2004b): Multikulturális társadalom, multikulturális nevelés Új Pedagógiai Szemle

<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/multikulturalis-tarsadalom-multikulturalis-neveles>

Vargáné Mező Lilla (2004): Sajátos nevelési igényű tanulók együttneveléséről pedagógusoknak, intézményvezetőknek. Új Pedagógiai Szemle

<http://www.oki.hu/oldal.php?tipus=cikk&kod=egyuttneveles-Vargane-Pedagogus>

Gyakorlatok:

Azonosság – másság, avagy mindenki másképpen egyforma 2. Sztereotípiák, előítéletek, diszkrimináció.

Gyakorlatok, játékok osztályfőnöki órákhoz <https://osztalyfonok.hu/173/>